

Sağlık Sistemi öktü

BAŞKA BİR

SAğLIK SİSTEMİ

MÜMKÜN

BAŞKA BİR SAĞLIK SİSTEMİ BAŞKA BİR HEKİMLİK ORTAMI MÜCADELE PROGRAMI

1 ŞUBAT

ANKARA

“Hukuk ve Etik Çatışınca” Paneli

ANKARA

“Başka Bir Sağlık Sistemi İçin Başka Bir Finansman Modeli
Mümkün mü?” Paneli

2 ŞUBAT

ANKARA

“Özel Hastanede Hekim Olmak: İşçi mi, Patron mu?” Sempozyumu

6 ŞUBAT

HATAY, ADIYAMAN

Şubat 2023 Depremleri 2. Yıl Raporu’nun Açıklanması

8 ŞUBAT

MERSİN

“Emek Bizim Söz Bizim” Sağlık Emek Gücü Çalıştayı

TRABZON

Hekim Buluşması ve Serbest Kürsü

9 ŞUBAT

İSTANBUL

“Sağlık Sisteminde Çöküş-Kamucu Toplumcu Çıkış” Sempozyumu

22 ŞUBAT

ŞANLIURFA

İkinci Basamak Sağlık Hizmetleri Çalıştayı

22-23 ŞUBAT

BURSA

Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Çalıştayı

25 ŞUBAT-1 MART

BEYAZ YÜRÜYÜŞ

İSTANBUL

ANKARA

1 MART

ANKARA

BÜYÜK HEKİM BULUŞMASI (14 Mart programına birlikte karar veriyoruz)

3 MART

ANKARA

Büyük Hekim Buluşması Kararlarının Kamuoyuna Duyurulması

8 MART

TÜM İLLER

Dünya Kadınlar Günü Etkinlikleri

9 MART

İSTANBUL

TTB-İTO Büyük Hekim Yürüyüşü

9 MART

Van

“Halkların Sağlığı İçin Barış” Paneli

10 MART

ANKARA

Başka Bir Sağlık Sistemi Önerisinin Kamuoyuna Açıklanması

11 MART

ANKARA

Pandeminin 5. Yılı Değerlendirmesi

14 MART

TÜM İLLER

BAŞKA BİR SAĞLIK SİSTEMİ BAŞKA BİR HEKİMLİK ORTAMI MÜMKÜN!

15 MART

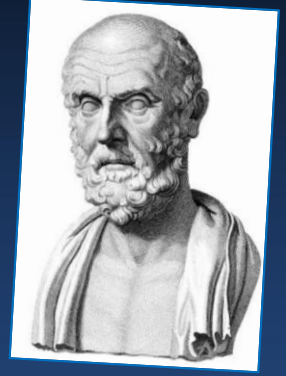
DİYARBAKIR

“Sağlığın Belirleyicisi Olarak Barış” Paneli

1 ŞUBAT-14 MART İl Gezileri ve Hastane Ziyaretleri

Hekimiz Biz!

Tibbin kurucuları İstanköylü **Hipokrat'tan**, Bergamalı **Galen'den** bu yana binlerce yıldır burada, bu topraklardayız. Hayata ve topluma **adanmış** bir mesleğin onurlu üyeleri olarak emeğimizle, bilgimizle, uzun yıllar süren eğitim ve mesleki deneyimlerimize dayalı birikimimizle insanlara hizmet veriyoruz.

Senenin 365 günü icap nöbetçisi bir **uzman hekim**, sabaha kadar ameliyat yapan her branştan bir **cerrah**, her gün yüz hasta muayene eden bir **dahiliyeci**, hayata anne karnından itibaren eşlik eden bir **kadın doğumcu**, yitirdiği hastasının ardından “Kızamık ağdı” yakan bir **pediatrist**, ömrü narkoz koklamakla geçen bir **anestezist**, her ambulans sesinde yerinden fırlayan bir **acilci**, petri kutuları arasında bir **mikrobiyolog**, formaldehit kokuları arasında bir **patolog**, her türlü hastalıkla tek başına başa çıkmaya çalışan bir **kasaba doktoru**, şimdilerde kimliksizleştirilen bir **pratisyen hekim**, yirmi dört saat uykusuz geçen nöbet ertesinde vizite hazırlanan bir **asistan hekim**, aile hekimliği birimine hapsedilmiş bir **aile hekimi**, ortak sağlık ve güvenlik biriminde kaderine terk edilmiş bir **işyeri hekimi**, gün boyu öğrencilerine ve asistanlarına mesleği öğretmek için çalışan bir **akademisyen**, özel hastanelerin karşısında ayakta kalmaya çalışan bir **muayenehane hekimi**, şirket kurma ve ciro baskısı altında bir **özel hastane hekimi**, yoksulluk sınırının altında yaşamaya çalışan bir **emekli hekim**, işte ve evde çifte mesai yükünü taşıyan bir **kadın hekim**.

Her şeyden ve herkesten çok; doğumdan ölüme insanın en çıplak hallerine şahitlik ediyor, en çaresiz anlarında yardımına koşuyor, **güçsüzlerin gücü**, **çaresizlerin çaresi** olmak, ölümlerle ve hastalıklarla mücadele etmek, **sağlık** ve esenlik dağıtmak için çalışıyoruz.

Bir Sağlık “Reformu” Hikayesi

Yüzüncü yaşını önceki yıl dolduran **Cumhuriyet** dönemi boyunca ekonomik, politik, toplumsal birçok gelişme yaşandı. Keza sağlık politikaları da bu gelişmelere paralel olarak bir dizi değişim geçirdi. Cumhuriyetin seksen yılı boyunca esas olarak kamusal bir hizmet olan sağlıktaki en önemli kırılma 2000’li yılların başında yaşandı. Bu kırılmaya giden ve bugün uygulanan sağlık politikalarını belirleyen süreç ise 24 Ocak 1980 kararları ve 12 Eylül askeri darbesi ile başladı.

T.C. ANAYASASI

1961

MADDE 49: Devlet, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini ve tıbbî bakım görmesini sağlamakla **ödevlidir**.

1982

MADDE 56: Devlet herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini **düzenler**.

Emekçilerin bütün kazanımlarına saldıran 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesi sağlık hakkını da pas geçmedi. 1961 Anayasası’nın sağlık hizmeti sunmakla “**görevli**” tuttuğu Devleti “**düzenleyici**” yaptı. Böylece vatandaşlara sağlık hizmeti vermek artık devletin yükümlülüğü olmaktan çıkarıldı.

12 Eylül sonrasında iktidara gelen ANAP, sağlığı özelleştirmek için Dünya Bankası desteğinde işe girişti. Temel bileşenleri;

- sağlık harcamalarının finansmanı için genel bütçe yerine genel sağlık sigortasına geçilmesi,
- sağlık ocağı sistemi yerine aile hekimliği sistemi kurulması,
- devlet hastanelerinin kâr-zarar hesabına göre çalışan işletmelere dönüştürülmesi,
- “her derde deva” özel sağlık sektörünün teşviki

olan “sağlık reformu” süreci böylece başlamış oldu. “Sağlık reformu”nu her yönüyle hayata geçirmek 2002’de iktidara gelen AKP’ye nasip oldu.

Programa göre Sağlık Bakanlığı artık “kürek çeken değil dümen tutan” olacaktır.

Adına “Sağlıkta Dönüşüm Programı” denilen hikayenin devamını hepimiz biliyoruz, hep birlikte yaşıyoruz:

Önce Sosyal Sigortalar Kurumu hastaneleri tasfiye edildi, ardından sağlık ocakları kapatılarak “Aile Hekimliği Türkiye Modeli”ne geçildi. Sağlık hizmetlerinin finansmanı için prim esasına dayalı “Genel Sağlık Sigortası” kuruldu; o da yetmedi “Tamamlayıcı Sağlık Sigortası” başlatıldı. Bir dönem Kamu Hastane Birlikleri olarak yeniden organize edilip sonra tekrar eski yapılarına döndürülen Sağlık Bakanlığı hastaneleri **işletmelere** dönüştürüldü, sağlıkta taşeronlaştırma yaygınlaştırıldı.

Kamu hekimlerinin ücretleri sabit maaş yerine ağırlıklı olarak performansa dayalı ödemeye dönüştü. “Kamu-Özel Ortaklığı Modeli” ile yirmi beş senede bütçeye 142 milyar dolar yük

getireceği hesaplanan hasta garantili **şehir hastaneleri** kuruldu, Sosyal Güvenlik Kurumu özel hastanelerden sınırsızca ve kuralsızca hizmet almaya başladı, özel sağlık sektörü kamusal kaynaklarla beslenerek büyütüldü.

Bu dönemde hekimlik itibarsızlaştırıldı, hekimler mesleki bağımsızlıklarını kaybedip özel hastane patronlarının **ücretli işçileri** olmaya itildi.

Neticede “Sağlıkta Dönüşüm Programı” sürecinde sağlıkta finansmandan hizmet sunumuna, ücretlendirmeden istihdam biçimlerine, devlet hastanelerinden tıp fakültelerine, özel polikliniklerden **zincir hastanelere** kadar hemen bütün alanlar önceki seksen yıllık dönemden tamamen farklı biçimde yeniden yapılandırıldı.

Bugün itibarıyla yirmi iki yıl öncekinden çok farklı bir sağlık sistemiyle karşı karşıyayız.

2002 yılında Türkiye’de bir vatandaş yılda ortalama olarak 3,1 kez hekime müracaat ederken; **kışkırtılmış taleple** bu sayı 2023 yılında 11,4’e çıktı. Aynı sayının 2022 yılında 37 OECD ülkesinde 6,1 ve 25 AB ülkesinde 6,2 olduğunu belirtip Türkiye’de 2023 yılında acillere başvuran hasta sayısının 154.763.952, yani nüfusun yaklaşık **iki katı** olduğunu da ekleyelim.

Dünyada **eşi, benzeri olmayan** bir sağlık sistemi!

Bir yandan iktidarın desteğini arkasına alan özel sağlık sektörü Cumhuriyet döneminin seksen yılında alamadığı mesafenin kat kat fazlasını son yirmi iki yıllık dönemde aldı; öte yandan yirmi iki yıldır **kışkırtılmış**

hasta talebinin altında ezilen, özel hastanelerin rekabeti karşısında sürekli olarak sahip olduğu sağlık insan gücünü kaybeden kamu sağlık sistemi bugünlerde tamamen **çöktü**.

Netice ortada: Geçmişteki hastane kuyuklarını bile aratan, günlerce, haftalarca alınamayan hastane randevuları, günde yüz hastaya bakmaya zorlanan doktorlar, **beş dakikaya** sıkıştırılmış muayene süreleri, “randevu dışı hasta randevuları”, sağlık kurumlarını savaş alanlarına çeviren **şiddet** görüntüleri, ağır ve kötü çalışma koşulları altında ezilen, tükenen **hekimler**, sağlık çalışanları...

Sonuçta AKP'nin sağlık “reformu”nun **kremasını** özel hastane patronları sıyrırken; çöken sistemin altında kalanlar hastalar, **hekimler**, sağlık çalışanları oluyor.

“Sağlıkta Dönüşüm” olarak adlandırılan bu programın hekimlik mesleğine yansımaları ise dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan özetlemişti: **“Doktor efendi dönemi bitti!”**

Başka Bir Sağlık Sistemi Başka Bir Hekimlik Ortamı

Türkiye aylardır kamuoyunda “Yenidoğan Çetesi” olarak adlandırılan olayı konuşuyor. Toplum vicdanında derin yaralar açan, hekimlere ve sağlık çalışanlarına güveni sarsan Cumhuriyet tarihinin bu en büyük, en vahim sağlık skandalı bazı vicdan ve ahlak yoksunu sağlık çalışanlarının, hastane yöneticilerinin suça karışmasından ibaret değildir. Bunu çok aşan ve sistemle ilgili ciddi bir sorunla, ülkemizde yıllardır uygulanan sağlık politikalarının iflasiyla karşı karşıya olduğumuz açıktır.

Bu davada mahkeme salonunda yargılanan aslında “Sağlıkta Dönüşüm Programı”dır.

Sağlıkta Dönüşüm Programı, ülkemize Dünya Bankası tarafından dayatılan bir projedir. 1990’larda teorik hazırlıkları tamamlandıktan sonra 2003 yılından itibaren AKP hükümetleri tarafından aşamalı olarak uygulanmaya başlamıştır. Yirmi yıldan uzun bir süredir

uygulanmakta olan bu proje sağlığı bir hak olmaktan çıkarıp **piyasa koşullarına** terk etmiştir. Toplumun ihtiyaçlarını değil, piyasanın ihtiyaçlarını; sağlık hizmetinin kalitesini değil, **kârı** öncelemiştir. Toplumun ne kadar sağlıklı olduğuyula değil, doktora kaç kere başvurduğuyula, yapılan tetkik ve ameliyat sayısıyula, yazılan ilaç miktarı ile ilgilenmektedir. Hastaneleri **ticarethane** ve hastaları **müşteri** haline getirirken, hekimleri ve sağlık çalışanlarını da ücretli kölelere dönüştürmeyi amaçlamıştır.

En temel insan hakkı olan sağlık, hastaların iyiliği, hastalıktan korunması, tedavi başarısı ile değil; performans, döner sermaye, taşeron, hizmet alımı, katkı payı gibi **ticari kavramlarla** değerlendirilir hale gelmiştir. Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın kaçınılmaz sonucu, yenidoğan skandalıyla da gördüğümüz gibi sağlık sistemimizin **çökmesi** olmuştur. Sağlıkta Dönüşüm Programı devam ettikçe, sağlık bir hak olarak değil de kâr etmek için sunulduğu ne yazık ki bu son sağlık skandalı olmayacaktır.

TTB olarak uzun yıllardır Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın yıkıcı sonuçları konusunda kamuoyunu ve yöneticileri uarmaya çalıştık. Bilimsel raporlar, kitaplar hazırladık, sempozyumlar ve kongreler düzenledik. Yöneticileri uygulanan **yanlış politikalar**dan vazgeçmeleri konusunda ikna etmeye çalıştık, eylemler yaptık. Ancak Sağlık Bakanlığı, geçmişte olduğu gibi bugün de yenidoğan skandalıyla tüm toplumun açık bir şekilde gördüğu yanlışları görmemekte ısrar ediyor. Olayı **"münferit"** olarak değerlendirip pansuman

tedbirlere çözmeye çalışıyor. Oysa kurdukları sağlık sistemi pansuman tedbirlere ayağa kalkamayacak kadar çökmüştür. Artık halkın ihtiyacı olan eşit, ulaşılabilir, ücretsiz ve nitelikli sağlık hizmeti sunan, sağlık çalışanlarının iyi koşullarda güvenli ve güvenceli çalışabildiği **başka bir sağlık sistemi** kurmanın zamanıdır.

Bunun için

- sağlıkta **özelleştirmeye** derhal son verilmeli;
- Sosyal Güvenlik Kurumu özelden hizmet almayı durdurmalı,
- sağlık için oluşturulan bütün **kamusal kaynaklar** kamu sağlık örgütlenmesi için kullanılmalıdır,
- birinci basamak sağlık hizmetlerindeki ikili yapıya son verilmeli, topluma ve kişiye yönelik koruyucu ve tedavi edici hizmetler **nüfus ve bölge tabanlı** ve bütüncül olarak yeniden organize edilmeli,
- bütün hizmet basamakları **sevk zinciri** ile birbirine bağlanmalıdır,
- hekim ücretleri performansa göre değil, emekliliğe yansıyacak **tek maaş** olarak düzenlenmelidir,
- sağlıkta kışkırtılmış talebe engel olunmalı, hekimlerin hastalarına **yeterli süre** ayırabilmesi sağlanmalıdır,
- sağlık hizmetlerinin bütün aşamalarında çalışan ve toplum katılımı için uygun mekanizmalar kurulmalıdır.

Öncelikli olarak bu adımlarla başlatılacak **kamucu-toplumcu bir sağlık sistemi** ile bugünkünden çok daha iyi, çok daha nitelikli sağlık hizmeti sunmak mümkündür.

Ülkemizin maddi kaynakları ve sağlık insan gücü böyle bir sistemi kurmaya yeterlidir.

Başka bir sağlık sistemi, başka bir hekimlik ortamı mümkündür!

Neden Kamucu-Toplumcu Bir Sağlık Sistemi?

Çünkü yalnızca kamucu-toplumcu bir sağlık sistemi;

1. Bütün toplumun sağlık ihtiyaçlarına cevap verebilir.
2. Herkese eşit, ücretsiz, nitelikli sağlık hizmeti sunabilir.
3. Sağlığın ticarileşmesini, özelleşmesini, piyasanın vahşi koşullarına terk edilmesini engelleyebilir.
4. Koruyucu hekimliği önceleyebilir, sağlıkta “olmazsa olmaz” sevk zincirini kurabilir.
5. Sağlıkta kışkırtılmış talebi ve şiddeti durdurabilir.
6. Hekimlerin hastalarına yeterli süre ayırabilecekleri, iyi hekimlik yapabilecekleri ortamları hazırlayabilir.
7. Hekimlere çalışırken ve emeklilikte insanca yaşayabilecekleri ekonomik, özlük haklarını sağlayabilir.
8. Hekimlerin iş ve gelir güvenceli koşullarda çalışmalarını temin edebilir.
9. Özelde çalışan hekimler için bir güvence oluşturabilir.
10. Hekimlerin mesleki bağımsızlıklarını, klinik özerkliklerini teminat altına alabilir.

İSTANBUL

GEBZE

İZMİT

BALIKESİR

BURSA

BANDIRMA

ESKİŞEHİR

ANKARA

BEYAZ YÜRÜYÜŞ

25 ŞUBAT - 1 MART 2025

BÜYÜK HEKİM BULUŞMASI

14 MART PROGRAMINA BİRLİKTE KARAR VERİYORUZ

1 MART 2025 ANKARA

**BAŞKA BİR
SAĞLIK SİSTEMİ
MÜMKÜN**

BAŞKA BİR
SAĞLIK
SİSTEMİ
MÜMKÜN!

SAĞLIK
HAKTIR!

BAŞKA BİR
HEKİMLİK ORTAMI
MÜMKÜN!